

11440 – يولدىشىم بىلەن كۆپ ئىختىلاپلىشىپ قالغىنىم، قانداق قىلغاندا ياخشى، سالىھ ئايال

بولالايمەن؟

سۇئال

مەن ئامېرىكىلىق، يېقىندا مۇسۇلمان بولدۇم، مەن ھېچ قانداق بىر ئەرنىڭ ماڭا ھۆكۈمرانلىق قىلىشىنى خالىمايدىغان بىر ھالەتتە ئۆسۈپ يېتىلدىم، ھازىرقى قېيىنچىلىقىم، يولدىشىم ئامېرىكىلىق ئەمەس، كۆپ ۋاقىتتا پىكرىمىز بىر يەردىن چىقمايدۇ، مېنىڭ بىلىشىمچە كۆپىنچە پىكرى ئىختىلاپ قانۇن-تۈزۈم ۋە كۈندىلىك تۇرمۇش مەسىلىسىدە كۆپ بولىدۇ، يولدىشىمنىڭ ئىنگىلىزچە سەۋىيىسى بۇ دەرىجىدە يۇقىرى ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن بەزى ۋاقىتلاردا كۆپ ئىشلارنى ئۇنىڭغا ئىزاھلاپ چۈشەندۈرىمەن، ئۇ بەزى ۋاقىتلاردا ئۆز دۆلىتىنىڭ ئادىتى ۋە مەدەنىيىتىگە قايتىۋالىدۇ، كۆپ ۋاقىتلاردا ئاممىۋى سورۇنلاردا سۆزنى مەن قىلىمەن، بۇ ئىش يولدىشىمنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرىدۇ، شۇنداقلىقىمۇ مەن بۇ تاللاشنى ئىشنى توغرا يول بىلەن ھەل قىلىشنىڭ بىردىن بىر يولى دەپ قارايمەن، بىز ھازىر كۆپ ئىختىلاپ قىلىشىمىز، مەن ھازىر ئۆزۈمنىڭ قانداق قىلغاندا "ئىسلامى تەلەپكە ئۇيغۇن ئايال" بولالايدىغانلىقىمنى بىلمەيمەن، مەن ھازىرغىچە بىلىم ئېلىۋاتىمەن، مېنىڭ ھازىرقى ئەڭ چوڭ قېيىنچىلىقىم: قانداق قىلغاندا بۇ ھالەتنى ئۆزگەرتەلەيمەن ۋە ئىختىلاپنى ئازايتالايمەن؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

ئاللاھ تائالاغا سىزنى ئىسلامغا مۇۋەپپەقىيەت قىلغانلىقى ۋە ھىدايەت قىلغانلىقىغا ھەمدە سەنا يوللايمىز، مانا بۇ ئاللاھ تائالانىڭ ئۆز بەندىلىرىگە ئاتا قىلغان كاتتا نېمىتىدۇر.

سىزگە شۇنى بىلدۈرىمىزكى، ئاللاھ تائالا سىز ئۈچۈن يولدىشىڭىزغا ئۆتەيدىغان ھەق-ھوقۇقلارنى قىلدى، يولدىشىڭىزنىڭ سىز ئۈچۈن ئۆتەشكە تىگىشلىك بولغان مەجبۇرىيەتلەرنى قىلدى. بۇنىڭ تەپسىلاتىنى بىلىش ئۈچۈن **10680** - نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىڭ.

سىز ئاللاھ تائالانىڭ يولدىشىڭىز ئۈچۈن ئۆتەشكە بۇيرىغان مەجبۇرىيىتىڭىزنى تولۇق ئادا قىلىڭ، ئىسلام شەرىئىتى مۇسۇلمانلارنىڭ ئائىلە قۇرۇلمىسىدا ئاللاھ تائالا ئەرلەرنىڭ ئائىلىگە كۆڭۈل بۆلىشى ۋە ئائىلىنىڭ مەنپەئىتىنى تۇرغۇزۇشتىن ئىبارەت بولغان مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلىشىنى ئەڭ چوڭ مەسئۇلىيەتنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىدى.

مۇسۇلمان ئايال يولدىشى بىلەن مۇئامىلىدە ئەقىل-پاراسەتلىك ۋە زېرەك بولۇشى كېرەك، ئادەتتە ئىنسانغا ياخشى سۆز تەسىر قىلىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن مۇئامىلىسى ياخشىلىنىدۇ، بولۇپمۇ ئۆزىنىڭ ھايات مۇساپىسىدىكى ھەمراھى ۋە دائىملىق ئۆلىپىتىدىن ئاڭلىغان ياخشى سۆزلەرنىڭ تەسىرى بەك كۈچلۈك بولىدۇ، شۇنىڭدەك ئەقىللىق ئايال يولدىشى بىلەن بولغان مۇئامىلىدە يولدىشىنى بىئارام قىلىدىغان ھەرقانداق ناچار ئىش-ھەرىكەتلەردىن يىراق بولىدۇ، ئۆزىنىڭ شەخسى قارىشىنى تېڭىشقا ئۇرۇنمايدۇ، ئەر ئۈچۈن ئائىلىنى باشقۇرۇش مەسئۇلىيىتى بولىدۇ، مەلۇم ئورۇنلاردا ئۇنىڭغا بېرىلگەن رەددىيە ئۇنىڭدا ئەزىزلىك غۇرۇرى يەنجىلگەللىك تۇيغۇسىنى ھېس قىلدۇرۇپ، ئاچچىقنى كەلتۈرۈپ ياخشى مۇئامىلە قىلماسلىققا ئىلىپ بارىدۇ، بەزى كىشىلەر مۇنداق دەيدۇ: "ئۆلگىلىك ئايال: ئېرىگە مۇۋاپىق بولۇشىنى ياخشى بىلىدۇ، ئېرىگە ئىتائەت قىلىش بىلەن ئۇنى ئېھتىرام قىلىشنى ۋە ئۇنىڭ شەخسىيىتىنى ئىپادىلەشنىڭ ئارىسىنى باراۋەر ئىلىپ بېرىپ ئۇتۇق قازىنىدۇ".

يولدىشىڭىزنىڭ ئىنگىلىز تىلىنى ياخشى سۆزلىيەلمىگەنلىكى ئۈچۈن ئۇنىڭ ئورنىدا كىشىلەر بىلەن سۆزلىشىشىڭىز شەرىئەتتە دۇرۇس بولىدۇ، لېكىن بىز يۇقىرىدا بايان قىلغاندەك، مۇشۇنداق ئىشلاردا ناھايىتى ھىكمەت بىلەن ئىش قىلىشىڭىز كېرەك، سىزنىڭ مۇشۇنداق ئىشلارنى قىلىشىڭىزنى ئۆزىدىكى كەمچىللىك ۋە ئۆزىگە كۆڭۈل بۆلمەسلىك دەپ ھېس قىلىپ قالمىسۇن، بەلكى سىز كىشىلەر بىلەن سۆزلەشكەن ۋاقىتتا يولدىشىڭىز يېنىڭىزدا بولسا، ئۆز ئالدىڭىزغا قارار قىلماستىن يولدىشىڭىزنىڭ پىكرىنى ۋە رۇخسىتىنى ئىلىپ قارار قىلىڭ، ئاشۇنداق قىلىشىڭىز سىز سۆزلەشكەن كىشىنىڭ ئالدىدا ئۆزىڭىزنىڭ ھۆرمىتى ۋە قەدەر-قىممىتىنى ھېس قىلىدۇ، مۇمكىن بولسا، سىز ئۇنىڭ تىلىدا سىزدىن ئىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئاشكارا ھېس قىلدۇرۇشىڭىز كېرەك، ئىككىڭلار بىر-بىرىڭلارنى تولۇقلىشىڭلار لازىم، سىز ئۇنىڭ سىزنىڭ تىلىڭىزنى ئۆگىنىشىگە، ئۇمۇ سىزنىڭ ئۇنىڭ تىلىنى ئۆگىنىشىگە ھەمكارلىشىشىڭلار كېرەك.

بۇ بىزنىڭ سىزگە يولدىشىڭىزنىڭ ئاچچىقىنى ياندۇرىدىغان ۋە ناچار تەسەررۇپلاردىن چەكلەشكە ياردىمى بولىدىغان نەسىھەتلىرىمىز، بۇ ئىش مەلۇم ۋاقىتتىلا ئەمەلىيەتتە بەلكى تىلىنى ياخشى ئۆگۈنۈپ ئۆز ئىشلىرىنى ئۆزى قىلغۇدەك دەرىجىگە يەتكەندە ئەمەلىيلىشىدۇ.

ئىككىنچى: ياخشى ئايال بولۇشىڭىز ئۈچۈن ئاللاھ تائالا سىزگە ئۆتەشكە بۇيرىغان ئىشلارنى بىلىپ ئادا قىلىشىڭىز زۆرۈر بولىدۇ، شۇنىڭدەك يولدىشىغا ياخشى مۇئامىلە قىلغان ئەخلاقلىق ئېسىل ئاياللارنىڭ ئىش-ئىزلىرىنى بىلىشمۇ مۇھىم بولىدۇ، بۇ ئىش سىزنىڭ ئاشۇنىڭغا ئادەتلىنىشىڭىز ئۈچۈن كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىگە ئېھتىياجلىق بولىدۇ. بۇ قىلغىلى بولمايدىغان ئىش ئەمەس، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **ئىلىم ئۆگىنىش بىلەن بولىدۇ، كەڭ قورساقلىق سەۋرچانلىق بولۇش بىلەن بولىدۇ، ياخشى ئىشنى تاللىغان كىشى ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ، يامانلىقتىن ساقلانغان كىشى ئۇنىڭدىن ساقلىنىدۇ.** [بۇ ھەدىسنى دارى قۇتنى "ئەلئەفراد" ناملىق ئەسەردە كەلتۈرگەن. بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ "سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا" 2328-ھەدىستە ھەسەن ھەدىس دېگەن].

ئەقىللىق ئانىنىڭ ئۆز قىزىغا توي قىلىشتىن ئىلگىرى قىلغان نەسىھىتىمۇ مۇشۇ گۈزەل ئەخلاقنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ، بۇ

ھەممىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان نەسبەت بولۇپ، ئۇنى ئەمەللەشتۈرۈشتە ئاللاھ تائالانىڭ سىزگە ياردەم بېرىشىنى سورايمىز، ئەقىللىق ئانا قىزىغا مۇنداق دېگەن: "ئى قىزىم! سىز ئۆزىڭىز ئۆسۈپ يېتىلگەن ئۆيدىن ئايرىلىپ، تونۇمايدىغان بىر كىشى بىلەن ياشاش ئۈچۈن كېتىۋاتسىز، ئۆلپەتلەشمىگەن ھەمراھنىڭ يېنىغا كېتىۋاتسىز، سىز ئۇنىڭ دېدىكى بولۇڭ، ئۇ سىزنىڭ چاكىرىڭىز بولىدۇ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئون تۈرلۈك ئىشنى ئىسىڭىزدە تۇتسىڭىز، ئۇ ئىش سىز ئۈچۈن بايلىق بولىدۇ:

بىرىنچى ۋە ئىككىنچىسى: ئۇنىڭغا قانائەتچانلىق بىلەن باش ئېگىپ، سۆزلىرىگە چىرايلىق قۇلاق سېلىپ ئىتائەت قىلىڭ.

ئۈچىنچى ۋە تۆتىنچىسى: ئۇنىڭ پۇراش ۋە كۆرۈش ئورۇنلىرىنى تەكشۈرۈپ تۇرۇڭ، ئۇنىڭ كۆزى سىزنىڭ ناچار يەرلىرىڭىزنى كۆرمىسۇن، سىزدىن خۇشبۇي نەرسىدىن باشقىنى پۇرمىسۇن.

بەشىنچى ۋە ئالتىنچىسى: ئۇنىڭ ئارام ئالىدىغان ۋە تاماق يەيدىغان ۋاقتىغا كۆڭۈل بۆلۈڭ، چۈنكى ئاچلىقنىڭ ھارارىتى كۆيدۈرىدۇ، ئۇيقۇسىزلىق ئاچچىقلىتىدۇ.

يەتتىنچى ۋە سەككىزىنچىسى: ئۇنىڭ ئىقتىسادىنى ياخشى مۇھاپىزەت قىلىڭ، ئائىلە، مال-مۈلكىگە كۆڭۈل بۆلۈڭ.

توققۇزىنچى ۋە ئونىنچىسى: ئىش تۇتقۇچى، مالغا ئىگە بولۇشتا ئۇنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش، ئائىلە ئىشلىرىدا ياخشى تەدبىر قىلىشتىن ئىبارەت.

ئۈچىنچى: ئەر كىشىمۇ ئاللاھدىن قورقۇشى، ئايالىنىڭ ھەققىنى تولۇق ئورۇندىشى، ئاللاھ تائالا ئۆزى ئۈچۈن ئايالغا ئۆتەشكە تېگىشلىك ھەق-ھوقۇقلىرىنى تولۇق ئادا قىلىشى كېرەك، كىشىلەرنىڭ مەرتىۋىسىنىڭ ئوخشاش بولمايدىغانلىقىنى چوقۇم بىلىشى كېرەك، ئۇ بىلگەن نەرسىنى نۇرغۇن كىشىلەر بىلمەيدۇ، ئۇ بىلمىگەن نەرسىنى نۇرغۇن كىشىلەر بىلىدۇ، ئۇ كىشىنى ياخشىلىققا يېتەكلەش ۋە مەنپەئەتلىك ئىشلارنى بىلدۈرۈشتە ئىشەنچسىز بولغان يات كىشىنىڭ بىرگە بولغىنىدىن ئايالىنىڭ بىرگە بولۇپ تەرجىمانلىق قىلىپ بېرىشى ياخشى بولىدۇ، ئىلىم ئۆگىنىش بىلەن ھاسىل بولىدۇ، بىلىم ئىلىش تېرىشىش ۋە تىرىشچانلىق قىلىش بىلەن بولىدۇ.

ئۇنىڭغا ئاچچىقى كەلگەندە ئۆزىنى تۇتۇۋالىدىغان بولۇشقا نەسبەت قىلىڭ، چۈنكى ئاچچىقلىنىش دېگەن ئاللاھ تائالانىڭ بۇيرۇق-چەكلىمىلىرى ئاياغ-ئاستى قىلىنغاندا بولىدۇ، مانا بۇ ئالقىشلىنىدىغان ئاچچىقلىنىش ھېسابلىنىدۇ.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.